

MOEDRA'S

15 augustus 1969

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van elke avond hoort u de bekende waarschuwing: wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Dit is de laatste avond van het verenigingsjaar, zodat wij vanavond eigenlijk de gehele maand ineens af moeten werken. Daarom had ik zo gedacht: wanneer u het onderwerp stelt, zal ik proberen er zowel iets van meer geestelijke waarde als iets actueels in te stoppen.

MOEDRA'S

Over moedra's kan ik natuurlijk wel iets zeggen, al zal het moeilijk zijn in dit onderwerp de meer actuele feiten te betrekken. Een moedra is eigenlijk niet veel meer of minder dan een sleutelgebaar of sleutelzin. Ik weet wel dat men woorden ook van anders aanduidt, maar zal hiervoor eveneens het woord moedra gebruiken. Er zijn nu eenmaal dingen die je niet met een woord of gebaar kunt weergeven, maar die je toch wel bij jezelf - of anderen - kunt opwekken.

In de mens leeft een soort oneindige wereld. De moedra is meestal de toegang daartoe. De werkelijke inhoud is eigenlijk het vinden van een toegang tot het onbekende. Helaas is men - wat dit laatste betreft - ertoe gekomen de gebaren enz. als belangrijk te beschouwen, terwijl men de meest dringende betekenis daarvan heeft laten verwateren. Men heeft geprobeerd van de moedra een soort gestileerd gebaar, of zelfs zoiets als een zinnenspreuk te maken. Hierdoor kan bv. een oud spreekwoord dan ook worden beschouwd als iets, wat in een moedra of woorden van vergelijkbare waarden kan worden uitgedrukt: oost west, thuis best, zou dan ook als een soort moedra kunnen dienen. Op soortgelijke wijze zou men - volgens de huidige waarden - kunnen beweren, dat de lichaamsverrekkingen van bepaalde moderne dansers en danseressen - met mijn excuses aan degenen die dit mooi vinden - een moedra kunnen zijn.

Geheel juist is dit alles zeker niet. De moedra en elke vergelijkbare waarde moet worden gezien als een sleutel. Zij bestaat in wezen niet vooral uit datgene wat zij zelf is en inhoudt, maar is de component waardoor een groot aantal in de mens bestaande waarden ontketend kunnen worden. De moderne jeugd probeert dit op haar wijze. Zij werkte - en doet dit misschien nog wel - met wat zij psychedelische effecten noemt. Hier tracht men een toestand van ontruktheid, roes, of hoe men dit omschrijven wil, te veroorzaken door bepaalde lichteffecten, geluidseffecten, sequenties van beelden die geen zinnige samenhang hebben, maar in de beschouwer een zekere emotie wekken. Deze emotie wordt dan eigenlijk gelijktijdig het doel van het geheel en de bindende factor die de schijnbaar onsamenhangende delen van het geheel verenigt. De emotie van toehoorder, beschouwer enz. wordt hier dus eigenlijk bepalend voor hetgeen hier getoond wordt, want de werkelijke betekenis en waarde liggen juist in datgene wat niet getoond wordt. Ook bij de moedra kan men zeggen, dat het niet aanwezige het belangrijkste is, omdat dit ten hoogste schetsmatig wordt aangeduid, maar in volle kracht wordt ontketend.

Wat dit betreft is het misschien goed te onthouden dat je bij het gebruiken van moedra's zeer sterk persoonlijk te werk moet gaan. Het is heel aardig om alle gebaren gestileerd te leren hanteren. Je kunt de handen op een bepaalde manier houden en daarmee een heel verhaal vertellen. Maar dan hebben wij alleen maar te maken met een overigens vaak fraaie en soms zelfs doelmatige gebarentaal. Anders wordt het, wanneer iemand door het gebaar voor zich een zekere kracht oproept. Die kracht is er niet, of niet kenbaar, voordat het gebaar wordt gehanteerd. Het gebaar dient dan eigenlijk als een soort sleutel om de poorten van het onbeheerste of onbekende te openen op een zodanige wijze dat die kracht beheerst kan optreden.

In de godsdiensten krijgen wij te maken met z.g. sacrale gebaren die in wezen een soort moedra's zijn, omdat zij gezamenlijk - mits juist opgebouwd en gebracht - spanningen doen ontstaan die de geestelijke en emotionele waarden van de mens stimuleren op een wijze die zeker niet in het gebaar zelf ligt. Indien men dit als de hoofdwaaarde van het begrip moedra hanteert, kunnen wij zelfs een bepaalde soort van tekeningen vinden die wij dan evenzeer moedra zouden kunnen noemen omdat zij krachten en emoties wekken, of verhoogde bewustzijnstoestanden kunnen veroorzaken.

De beste voorbeelden hiervan treffen wij - vreemd genoeg - niet bij de Indiërs aan, ofschoon dezen het begrip moedra het eerst hebben doen ontstaan en ook tekeningen met een sleutelwaarde het eerst zijn gaan hanteren, maar bij de Arabieren en wel voornamelijk bij de Arabieren in de periode tussen rond 800 n. Chr. en 1.000 n. Chr. Dus de tijd van de z.g. Kalifaten. Zeker voor Europeanen zijn deze tekeningen heel wat werkzamer dan de z.g. mandala's. De Arabieren wisten een non-figuratieve tekening te maken, waarin de waarde van de verschillende lijnen en de verhoudingen daartussen bij een aandachtige beschouwing een soort perspectief openen op een leegte. Het vreemde daarbij is, dat de menselijke gedachtewereld van de daarop geconcentreerde mens a.h.w. datgene suppleert, wat in die leegte voor zou moeten komen. Dit wekt emoties en schept inzichten die vaak niet redelijk kunnen worden weergegeven. Daarom is de waarde van deze tekeningen - volgens mij - gelijk aan die van een moedra, want er is een persoonlijk belevingselement dat eventueel zelfs kan worden omgevormd tot een krachtelement.

Ik meen dat wij een uitdrukkelijk verschil moeten maken tussen het magische manuaal en de magische formule en de moedra. Om u een voorbeeld in woorden te geven: 'Om Mani Padme Hum'. Dit kan in werking een moedra zijn. Het kan namelijk een klankenreeks voor het ik zijn, waardoor dit ik zich onttrekt aan de beperkingen van de wereld waarin men leeft en komt tot een beleving van meer alomvattende waarden. Maar wij horen dat anderen rustig diezelfde kreet gebruiken om iets op meer magische wijze te bereiken. Men vertelt zelfs dat er mensen zijn die door middel van deze kreet grote stenen weten te leviteren, waarop zij dan eerst klimmen en eventueel anderen doen plaats nemen. Een soort occulte lift dus.... Zodra de spreuk alleen maar wordt gebruikt om hierdoor bepaalde manifestaties mogelijk te maken moeten wij haar beschouwen als magisch. Er gebeurt dan immers niets in mij.

Er kunnen vanuit mij wel dingen gebeuren, maar wat er zich in mij afspeelt wordt niet werkelijk beleefd of beseft en is - gezien het gestelde doel - ook niet van werkelijk belang. Het gaat om het resultaat. De zin is dan geen sleutel, een uitbreiding van iets, waardoor men kan komen tot een beleven en erkennen van het niet uitbeeldbare. Het is alleen maar een zin die men gebruikt om iets gedaan te krijgen, of zelfs maar het gebeuren a.h.w. aan te kondigen, waardoor het 'Om Mani Padme Hum' dan niet veel verschilt van het sim-sala-bim van de toneeltovenaar, of het abacadra van de magische driehoek. Moedra's kunnen onder omstandigheden gebruikt worden om bepaalde krachten te ontketen. Ik meen dat zij dan buiten onze beschouwingen dienen te vallen, zodat ik dergelijke aspecten liever niet verder bespreek.

Misschien verwacht u nu van mij dat ik hier zal beginnen met een grote reeks van moedra's te maken, of woordwaarden op te sommen. Maar wat heb je eigenlijk daaraan? Zeker, een voorbeeld laat zich niet vermijden. Uit de aard der zaak ben ik hier voornamelijk gebonden aan een klankweergave van de moedrawaarden. Bij de voorbeelden die ik u geef, vermijd ik opzettelijk de Indische, omdat u anders misschien zou gaan denken dat moedra's in het bijzonder behoren tot de Hindoeïefolklore of zoiets. Wanneer het joodse volk op een gegeven ogenblik roept: 'Adonai', dan kan deze klank reeds een sleutel zijn tot innerlijke belevingen, tot de ontsluiting van de onbekende waarden in Ik en Al, ook wanneer hieraan een godsbeeld en al het andere verbonden blijft. Alleen moet de klank dan ook juist worden uitgedrukt. Zeg ik gewoon Adonai, dan kan ik - wat de werking betreft - evengoed zeggen Piet Jansen. Maar wanneer ik de klanken in het woord hun waarde geef, beroeren zij de mens. Zij omvatten een zekere vibratie en wanneer je daarop enigszins bent ingesteld, kun je met die vibratie innerlijk iets beleven. Adonai, Adonai, ADONAI!.... U hoort het zelf. Er zit een zekere spanning in. Dat is nu hetzelfde, wat een moedra doet.

Wanneer ik dit met gebaren zou illustreren, waarbij ik natuurlijk weergavemoeilijkheden kan verwachten, zien wij precies hetzelfde. Je kunt natuurlijk een beetje met je handen wapperen, maar dat zegt eigenlijk niets. Maar wanneer je met diezelfde hand een gebaar maakt dat een zekere kracht omvat, die door jou op de juiste wijze wordt gehanteerd, dan kun je door het maken van het gebaar, in jezelf een gevoel, een spanning ondergaan, dat ons in contact brengt met waarden die wij zonder dit niet geheel kennen en in hun betekenis en waarde zelfs menselijk niet kunnen beseffen.

Nu bestaan er - en dit is weer typerend voor alle grotere geestelijke waarden - ook valse moedra's. Dit zijn gebaren, dingen, die een gevoel oproepen, dat niet op reële waarden gebaseerd is. Een der meest bekende weergaven in woorden van iets dergelijks vindt u in deze tijd in de reclame: X is toch beter! Y wast witter dan wit! Ook dit zijn zekere op incantaties gelijkende spreuken die tot doel hebben in de mens iets wakker te roepen. Redelijk is dit zeker niet en wat meer is: een innerlijke waarheid omvatten zij ook niet. Voorbeeld: Bums, dwars gebakken! Als je redelijk bent, vraag je je af of het verschil uit kan maken in welke richting iets gebakken is en wat men eigenlijk met dat 'dwars' bedoelt. De leuze geeft de sterke indruk van iets bijzonders. Het is of de waarde van iets heel normaal, hierdoor verandert. Op dergelijke spreuken die zinloze beschouwingen en illusies opwekken, berust de magie van de advertentiwereld, de magie van de politiek. Maar hier heeft de formulering, hoe zinledig in zich, bepaalde associatieve waarden.

Wanneer ik zeg: wij slaan de mensen op de kop om de orde te handhaven, dan klinkt dat onaangenaam.... Zegt men: wij doen dit ter bescherming van de democratie, dan lijkt het opeens heel wat anders te zijn. Dan hebben wij opeens een nieuwe illusie erbij in het geding gebracht. De zakelijke feiten zijn dezelfde, de toestand is nog steeds gelijk, maar de gevoelsinhoud is veranderd. Dit is ook typerend in deze tijd. U luistert naar al de leuzen die er op het ogenblik verkondigd worden en u zult zich bij enig nadenken ook wel eens afvragen of die mensen nu gek zijn of niet. Maar er zijn mensen die werkelijk opeens buiten zichzelf komen te staan, wanneer het gaat over de vlag, het vaderland, de eer. En er zijn ook mensen die bij het horen van dergelijke leuzen behoeften van meer lichamelijke aard krijgen, die zij beter rond de hoek kunnen voltrekken. Het ligt er maar aan hoe je bent en denkt. Waarmee ik wil zeggen dat, wanneer je een moedra beschouwt als een sleutel tot iets wat wij zonder dit niet kennen, zonder daarbij uit te gaan van eerlijkheid, waarheid, persoonlijke erkenningen enz., alles wel een moedra zou kunnen zijn... .

Vraag: Ik dacht, dat woorden mantram heten?

Antwoord: Onder meer, maar vreemd genoeg zijn mantram en moedra woorden, die zowel voor gebaren als woorden kunnen worden gebruikt. Dit is afhankelijk van de streek en omstandigheden. In bepaalde streken kan een mantram zelfs ook een tekening zijn, ofschoon men die elders weer mandala noemt. Yahtallah(?) (Oh mijn God. Red.) wordt hiervoor ook wel gebruikt. Maar mandala is vooral de beschouwingswaarde van de tekening en staat slechts indirect voor de tekening zelf. Laat ons over de woordbetekenis niet al te veel vallen. Ik zal de door u gebruikte woorden eventueel wel mede noemen. Maar nogmaals en uitdrukkelijk: het begrip moedra omvat niet noodzakelijkerwijze alleen gebaar.

Verder herhaal ik nogmaals dat de waarde die iets tot moedra maakt ook langs andere wegen, ja, op vele verschillende wijzen ook bereikt kan worden. U begrijpt wel dat ik wel enkele gebaren kan laten zien - ik deed dit ook - maar dat ik mij toch wel vooral aan de woorden en betekenissen van moedra's moet houden om niet te veel moeilijkheden te veroorzaken voor degenen die een verslag van deze bijeenkomst later willen lezen, zonder persoonlijk hier aanwezig geweest te zijn. U ziet: ik probeer met iedereen rekening te houden. Het kost wel eens moeite, maar ik probeer het in ieder geval en daarom heb ik de voorbeelden, die ik geef, zo gekozen dat zij in alle gevallen wel bruikbaar en duidelijk kunnen zijn.

Vraag: In zijn boek geeft Gemini de verklaring, dat een moedra een Sol is, een soort zegel. Dat heeft toch de betekenis van een specifieke handhouding t.o. de asana. Is dat alles dan onwaar?

Antwoord: Dat is niet onwaar. Vergelijk: wij spreken over zenders. Iemand denkt nu alleen aan de verzenders van brieven en schrijft alleen daarover, zonder er rekening mee te houden dat daaronder ook zenders als voor radio en tv. kunnen vallen. Er zijn vele mogelijkheden. Wanneer ik zo'n mogelijkheid neem dan kan ik deze op zich geheel juist behandelen - dus geen onwaarheid spreken - maar zal daarbij de andere mogelijkheden verwaarlozen. Wanneer ik dan later die andere mogelijkheden toch blijkt te moeten bespreken, zal ik - om mijzelf niet tegen te spreken en geen verwarringen te veroorzaken - daarvoor andere namen gebruiken of vinden. Overigens is dit een verschijnsel dat kenmerkend is voor vele werken, die handelen over occultisme. De uitdrukking 'zegel' is misschien aanvaardbaar in dit verband. Daar wij niet alleen iets openen of sluiten, maar vooral iets voor onszelf - als beleving of erkenning - toegankelijk maken, geef ik de voorkeur aan de door mij gebruikte term 'sleutel'.

Misschien is het goed hier zo goed mogelijk duidelijk te maken wat een dergelijke sleutel of zegel kan betekenen. In de eerste plaats hebben wij de mens. In die mens zitten vele drijfveren, die bij de mens normalerwijze zo gericht zijn dat zij elkaar voor een groot deel opheffen, zodat zij niet in verschijning kunnen treden. De mens is vol van spanning die met elkaar strijdig zijn. Stel nu eens dat ik met gebaar, woord, of tekening deze spanningen tijdelijk gelijk kan richten en een en hetzelfde doel kan geven, zodat alle krachten een en dezelfde kant opgaan. Zoiets zal slechts zeer tijdelijk bereikt kunnen worden. Aan de andere kant heeft men op dat ogenblik de beschikking over een zeer grote stuwkracht en zal men meer mogelijkheden hebben dan normaal. Een moedra, mantram, zelfs de beschouwing van een mandala, kan dit mogelijk maken. Het is mogelijk de spanningen die in de mens bestaan, voor een ogenblik in één enkele richting samen te laten werken, ook al zal dit betekenen dat de mens zijn z.g. aardse werkelijkheid daarbij voor een ogenblik zal vergeten. Het vermogen van de mens wordt hierdoor groter en vooral zijn psychische krachten zullen hierdoor aanmerkelijk toe kunnen nemen.

Dan is er nog een ander punt. Als je het geheel wilt ontrafelen, lijkt het wel op een slot met 15 ligveren. De mens heeft een dagbewustzijn, daarnaast heeft hij vele andere vormen van bewustzijn: denk aan onderbewustzijn, geestelijk bewustzijn, mentaal bewustzijn enz. Normalerwijze zijn deze bewustzijnswerelden van elkaar gescheiden, omdat het waakbewustzijn het voor zich noodzakelijk acht al het andere in de eigen termen te omschrijven en alles te refereren aan de in het waakbewuste gekende mogelijkheden en waarschijnlijkheden. Maar op het ogenblik dat ik de dominantie van het waakbewustzijn tijdelijk kan opheffen, of zelfs maar verzwakken, is er de mogelijkheid dat het totaal van het menselijke bewustzijn - dus alle sferen en werelden mede omvattende - samenvloeit tot één geheel. Het is dan weliswaar niet meer geheel redelijk uitdrukbaar, maar daar staat tegenover dat ik op dat moment de beschikking heb over de totale inhoud van mijn persoonlijkheid.

Een derde punt is de wereld waarin ik leef. Deze wordt door mij beperkt door mijn waarnemingen, zeker wanneer ik in de stof ben, en vaak in de geest door een gebondenheid aan de sfeer die ik voor mij als z.g. werkelijkheid waar kan nemen. In wezen behoor ik tot de totaliteit. Ik behoor tot alle werelden en sferen. Op het ogenblik dat ik in staat ben mijn wereld-begrensdheid geheel of gedeeltelijk te vergeten, voor mijzelf teniet te doen, sta ik open voor de totaliteit die schijnbaar buiten mij ligt. Daar hebben wij dan opeens te maken met de echte moedra, mantam, mandala. (Ik noem de laatsten om te voorkomen, dat ik weer van iemand op mijn kop krijg, omdat ik niet alle afzonderlijke woorden noem.) Hiermee immers kan ik bereiken, dat ik mijzelf als eenheid ervaar, terwijl de buitenwereld voor mij alleen nog een rol speelt, zover ik deze als deel van mijzelf ervaar. Wanneer ik alleen maar deze drie punten kan bereiken, heb ik mijzelf reeds tijdelijk verenigd met het Hogere, het grotere.

Wat gebeurt er dan vanuit menselijk standpunt? In de eerste plaats onderga ik dit geheel als een emotie, als een gevoelsbeleving, of toestand van verrukking. Ik heb voor dit alles geen woorden. Ik word a.h.w. uit mijzelf getrokken en wat ik ben of doe op dat moment is niet meer een weergave van mijn beperkt Ik-besef, het kleine ego, maar wordt tot het symbool of een symbolische uitdrukking van mijn uit het totaal ontvangen erkenningen.

Dan een volgens belangrijk punt: Het is mogelijk jezelf te vergeten en zo jezelf a.h.w. te maken tot een soort marionet van iets belangrijks, iets wat in vele gevallen iets hogers is. Ook hier wil ik nog even terugkomen op de gebaren en woorden, die in deze tijd vaak zo suggestief, maar ook zo bedrieglijk worden gehanteerd. U herinnert zich misschien nog een zekere Adolf, die met woorden en enkele gebaren enorm veel kon doen. Deze man had een methode en door deze methode wist hij de mensen zover te brengen, dat zij hun eigen besef, hun wereldbesef, hun kritisch vermogen en alles wat daarbij komt, overgaven aan hem, aan zijn gedachtewereld. Deze werd daarmee voor de mensen die hieraan onderworpen waren, de werkelijke kosmos. Iets anders was voor hen niet meer mogelijk.

Zijn spreektechniek deed mantrisch aan. Het ging dan ongeveer als volg: "Kameraden, Wir haben zusammen gearbeitet, wir haben geschuftet, aber unser Gegner hat den Krieg gewollt. Und er wird sie haben..." U kunt het zich wel voorstellen, al heb ik de stem er niet voor. De uitspraak moet wat penetranter zijn, ik zou bijna zeggen: iets hysterischer. Ik kan dit niet zo vlug nabootsen. U zult ook zonder dit ontdekken dat de woorden, zó gesproken, een bepaalde spanning hebben, een soort geladenheid. Wanneer de spreker het zover kan brengen dat de toehoorder in deze geladenheid opgaat en vergeet, wat hij zelf denkt, wie hij is en zo opgaat in het grotere geheel van beheersten, dan verandert daarmee de gehele werkelijkheid - en vaak zelfs blijvend.

De gehele persoonlijkheid wordt a.h.w. ingeschakeld in iets anders, dat in feite de waan, droom, fantasiewereld van de spreker is. Dit is een van de redenen dat ik steeds weer achterdochtig sta tegenover al die leuzen die zo enthousiast en bewust of onbewust juist beklemtoond worden uitgesproken door zovele mensen die schijnen te menen, dat zij alleen weten, wat anderen moeten doen en wat goed voor de wereld is. Wat goed is voor de wereld, is dan ongetwijfeld goed voor hen. Helaas vergeten zij steeds weer dat, wat volgens hen of voor henzelf goed is, nog niet altijd daardoor ook meteen werkelijk goed is voor de wereld.

Kijk eens: wanneer ik in religieuze of mystieke zin gebruik maak van het gewijde gebaar, van de wordsleutels, dan komt men als vanzelf in een wereld die niet menselijk meer is. De wereld wordt, voor degene die dit ondergaat, niet meer door mensen of het menselijke bepaald; men is boven de menselijke beperkingen uitgeklimmen en kan hetgeen men beleeft of ondergaat, niet meer weergeven in een materieel waandenkbeeld. Mijn latere formulering van een dergelijke ervaring zal ongetwijfeld door mijn vroegere ervaringen en waandenkbeelden mede bepaald worden.

Het is een mentale kwestie, maar de rest is reëel en echt en kan niet zonder meer gebonden worden aan een illusie. Wanneer ik nu ga spreken over dingen die wel menselijk voorstelbaar zijn, wanneer mijn gebaar niet is het aanduiden van het onbegrensde, maar eerder wordt tot het aanduiden van deze, onze wereld, dan ga ik mijn denkbeelden, mijn wereldbeeld fantastisch, onmogelijk, onredelijk als het moge zijn, opdringen aan eenieder die zich aan de sleutel overgeeft, als de enige werkelijkheid. Vanaf dit ogenblik zal het gehele materiële denken en reageren van de mens mede gebaseerd of zelfs geheel gebaseerd zijn op de achtergronden die hem zo werden ingetrechted.

Hoeveel mensen zijn er niet op de wereld, die bewust of onbewust van deze mogelijkheid gebruik trachten te maken? Slogans, die mantram- of moedra-inwerking gelijk dreigen te komen, kun je dagelijks tegenkomen in radio, tv.-beelden, die verdacht veel in werking doen denken aan mandala's, welke worden gebruikt door de advertentiwereld. Wat de daarmee verbonden valse wereldvoorstellingen betreft: die kun je tegenkomen in alle straten en alle kerken. De moeilijkheid daarbij is, dat men deskundig dergelijke leuzen ontwerpt die niet tot doel hebben de mens vrij te maken en een eigen werkelijkheid te doen ervaren, doch eerder woorden, gebaren en beelden tracht te gebruiken om anderen te binden, hun instincten en rede onderdanig te maken aan de wensen, denkbeelden en belangen van anderen.

Hierbij mag ik wel zeggen, dat een belangrijk deel van die inwerkingen ertoe voert, dat steeds meer mensen gevangen worden in de droomwereld en fantasieën van anderen.

Dit is iets waar men het in deze wereld liever niet over heeft. De meeste mensen zouden het mooi vinden wanneer zij met een enkel gebaar of woord de geestelijke werelden voor zich open zouden kunnen plooiën en daarmee het boek des levens, de oneindige werking en uitgave van energie vanuit de kosmos, vanuit God, zouden kunnen beleven. Wanneer je dit dezelfde mensen vertelt, dat al die gebaren en maniërismen, die ook moedra, mantram zijn, gebruikt worden om hen van hun werkelijkheidszin, van hun eigen persoonlijk besef, kritisch besef en verantwoordelijkheidsgevoel los te maken, dan, mijne vrienden, willen zij niet dit begrijpen.

Dan komen die mensen aandragen met de leuze, dat wij, mensen, toch vrij moeten zijn en hoe verworpen hun wereldbeeld wel is. Voelen zij zich aangevallen, dan grijpen zij naar het laatste redmiddel: wij alleen weten wat waar is en niemand anders kan dit weten, tenzij hij het met ons eens is: "Wij hebben de waarheid, wij hebben het rode boekje, wij hebben het systeem, wij hebben de bijbel, wij hebben alles", behalve gezond verstand natuurlijk. Dat moet je van dergelijke mensen dan ook maar liever niet vragen. Dergelijke demonstraties van woord en gebaar, hoezeer ook gebaseerd op werkelijke feiten, halen misschien niet veel uit.

Nu aanvaardt u even de mogelijkheid, of geeft u mij gelijk. Morgen wordt u weer gevangen door de valse leuzen en sleutels, die anderen u voorhouden. Toch kan ik u misschien een klein hulpje geven om aan de valse moedra's te leren ontkomen, of aan de valse mantram, de valse mandala. Ga eens kijken naar een zangeresje. Live of op het huiskamerscherm, of in de bioscoop en probeer eens na te gaan hoe zij gebaart. Kijk naar de uitdrukking van het gezicht bij het liedje waarbij de hand omhooggaat, dramatisch zakt, naar het hart grijpt, om slap te vallen, of juichend omhoog te worden gestrekt. Let op gebaar en uitdrukking. Bestudeer dit en u zult zien dat deze gebaren en zelfs gelaatsuitdrukkingen zorgvuldig zijn ingestudeerd, om zo inhoud en waarde te geven aan liedjes en woorden die op zich vaak elk verband en elke redelijke inhoud ontberen.

Wanneer u deze gebaren enz. goed hebt ontleed, moet u, wanneer u de kans krijgt, eens wat langer kijken naar de een of andere politicus, hoge geestelijke enz., wanneer die aan het redeneren is. Hierbij zult u ontdekken, dat ook hier lichaamshouding, gebaar, gelaatsuitdrukking, een onderlijning vormen van woorden, al of niet met inhoud en zo duidelijk maken dat u in feite te maken hebt met een soort ingestudeerde komedie. U zult ontdekken dat het gebaar dan eveneens vaak de aanvaarding van het in wezen redelijk onaanvaardbare aan de luisteraars tracht op te leggen, dat de dramatische toonvorming, de spreekgewoonte ten doel hebben de inhoud van de woorden op de achtergrond te brengen en slechts overtuiging over te laten.

Wanneer u dit enige tijd hebt gedaan, denk dan eens ernstig na over de veelheid van komedie die u hebt waargenomen. Vraag u eens af, hoeveel waanzin hier verborgen wordt achter schitterende gebaren: als dit (Hitlergroet) of hebt u het liever zo (communisengroet). Dat betekent: Zó groot is Fikkie, maar ik kon mij nog net vasthouden.... Vraag u dan eens af of het wel zin heeft u door dergelijke dingen te laten beïnvloeden: of het zin heeft in de waan en illusiewereld van anderen door te dringen, wanneer je zelf mede daarin betrokken wordt en je daaruit niet zonder meer je los zult kunnen maken. Ik zou zeggen: wanneer het dan al een waan, een illusiewereld moet zijn, waarin je doordringt, laat het dan tenminste nog die van eigen waan en eigen illusies zijn.

Wanneer u toch bezig bent, vraag u ook eens af of er geen gebaar of woord is, waarmee je zelf iets tot stand brengt, of je soms niet iets vreemds doet. Soms zijn dat heel eenvoudige dingen: Hoe zit het ook weer? Hoe was het ook weer? (Knippen met de vingers). Ja, ik weet het! Een soort moedra, mijne vrienden. Dit (knip) is een actie die ten doel heeft mijn eigen concentratie van wezen in aard te veranderen. Daarmee heb ik voor mijzelf een gebarenvolgorde opgebouwd, die mijn onderbewustzijn stimuleert en mij daarmee de kans geeft om mijn herinnering te gebruiken. De meeste mensen beseffen dit niet. Zij denken dat zij zo zitten te knippen omdat zij het niet weten en dan dát doen, omdat zij het opeens weten. In feite gaat het veelal anders. Zij knippen en, voor zij het bewust weten, maken zij reeds dat werpende gebaar. Daarmee werpen zij de besefsbeperking weg en weten eerst dan: zó is het!

Deze dingen kunnen werken en bestaan in de meest natuurlijke wijze, maar kunnen daarnaast bestaan in de hoogst geestelijke zin. Er zijn mensen die wanneer zij een kruisteken slaan, zich daarbij vereenzelvigd voelen met iets anders. Dat kruis doet even hun eigen wereld wegvlieden; even is er een beleven van iets hogers, even is een verbondenheid beleefbaar met iets anders, met God misschien. Meer niet! Het kan liggen in een gebed. Per slot van rekening zijn er ook mensen die hun gehele wezen in één enkel woord weten te leggen. Ook dit zou ik als een moedra - of beter mantram - willen beschouwen.

Dit zijn lang niet altijd vreemde of geheimzinnige woorden. 'Potverdorie' bijvoorbeeld. Een woord dat je misschien elke dag wel hoort, of andere soortgelijke woorden die ik hier niet voluit zal noemen om de religieuze minderheden in het Nederlandse volk niet te beledigen. Kijk eens: wanneer ik dit zeg op deze wijze, dan wordt het een explosie van emotie. Het is iets van mij afwerpen, een veranderen van mijn eigen reacties en mogelijk mijn eigen situatie. Er zijn mensen die iets dergelijks met een aftelrijmpje doen. Om in mijn verleden terug te grijpen: Ik heb een oud-majoor gekend. Een goede kerel die een tijd bij de koloniale zat. Ik trof hem nogal eens in de soos. Dat was toen nog het Haagsche Bos. Deze man had de gewoonte om, wanneer hij werkelijk in de puree zat, wanneer hij werkelijk niet meer wist waaraan hij toe was - en het was een oude knar, dus kwam het nog wel eens voor - in zichzelf te mummelen. Dan was de oplossing van zijn probleem meestal kort daarop gevonden.

Op een keer zag ik hem weer te zitten mummelen en vroeg hem, wat hij toch altijd zo voor zich heen zat te mompelen. Hij antwoordde mij: "Je zult mij niet geloven, maar wanneer ik radeloos ben, of iets niet meer weet, zeg ik zachtjes voor mijzelf: "Olleke bolleke, rubisolleke, olleke bolleke knol". Ik vroeg natuurlijk, waarom hij dit dan wel deed. Zijn antwoord: "Ja, het klinkt natuurlijk gek, maar wanneer ik dit doe, lijkt het of alles opeens weer op zijn plaats valt". Nu kunt u zeggen, zoals ik eens dacht, dat dit krankzinnig is. Ik gooide het indertijd op een te lang verblijf in de tropen, maar nu weet ik beter. Kennelijk was dit ook weer een sleutelwoord, waardoor zijn toch wel enigszins in ontbinding verkerend verstandelijk vermogen - hij is aan onze kant, dus ik mag het nu wel zeggen - de kans kreeg zich weer aan te vullen.

Anderen gebruiken gebaren. Noem het moedra, noem het mantram, geef het een naam, het is en blijft een sleutelwaarde. U kent dergelijke dingen in uw eigen leven waarschijnlijk ook wel. Het zijn van die woorden of gebaren die je maakt om een spanning af te reageren, of om een beperking te overwinnen. Het lijkt vaak bijgeloof of dwaasheid, maar het helpt - en u doet het vaak zonder er verder bij na te denken. Wanneer je dit geestelijk wilt doen, naar de geestelijke totaliteit toe wilt groeien voor een ogenblik, dan kan eenzelfde gebaar, eenzelfde schijnbaar betekenisloze klank je helpen beperkingen te overwinnen.

Zo, nu meen ik, dat ik in dit onderwerp toch nog veel heb kunnen zeggen, dat actueel van betekenis kan zijn, terwijl ook de geestelijke inhoud wel aanwezig was. Er volgt nog een epiloog. Dat is al gebruikelijk sedert Epi geboren werd. Sedertdien loogt men verder in zijn naam, tot alles uitgelopen is.

Vrienden, wij lopen allen meestal hard van stapel voor het juiste woord. Zoals wij allen de zaak altijd weer mooi willen omschrijven. Er zijn heel wat mensen die iets pas mooi vinden, wanneer zij het bijna niet meer kunnen begrijpen. Maar wanneer wij alles terugbrengen tot zijn essentie, zo kunnen wij zeggen: Er zijn spanningen in onszelf. Die spanningen kunnen op een bepaald moment tot ontlading komen. Maar wanneer wij dit kunnen beheersen en kunnen richten, ook al weten wij niet precies waarom, met een enkel woord, een gebaar, het beschouwen van een bepaald beeld, dan hebben wij daarmee bereikt dat wij iets meer zelf kunnen doen en beseffen. Vooral het eerste lijkt mij het meest belangrijke, wat er bestaat. Je kunt natuurlijk over alle dingen praten en praten en blijven praten. Zolang dit gepraat nog tot enig besef bijdraagt, zal ik het niet zonder meer veroordelen. Maar wat wij nodig hebben is toch in de eerste plaats resultaat, zowel geestelijk als anderszins. Laten wij ons daarom maar niet al te zeer vastbijten in het denkbeeld dat deze of gene een bepaalde moedra heeft gemaakt tot een openbaring, waaruit heiligheid voortkomt als een beschermende slang, waaronder het Ik als een peinzende boeddha kan rusten.

Laten wij ons niet te zeer bezig houden met de heiligheid van een woord dat alleen heilig schijnt te zijn, omdat een ander dit eens heeft gezegd, of er iets mee heeft kunnen doen. Laten wij ons bezig houden met een gebaar dat voor onszelf kennelijk de sleutel is tot iets meer dan de norm - zelfs wanneer dit niet de totale ontplooiing van de geest betekent, die wij nastreven. Laten wij ons bezig houden met dat enkele woord, al is het maar een stopwoordje, dat ons helpt over weerstanden weg te komen, om iets meer te zijn, iets meer te kunnen.

Kortom: laten wij ons voorlopig maar eerst eens bezighouden met de kraan en ons niet al te druk maken over de mogelijke structuur van het waterleidingsbedrijf.

Laten wij ons niet bezig houden met de vraag, wat de zon is en hoe zij werkt, voor wij alles hebben gedaan wat mogelijk is om het leven op aarde harmonisch te doen zijn.

Laten wij ons niet bezig houden met al de dingen die voor ons zo weinig te betekenen hebben, maar laat ons eerst eens de sleutels zoeken tot ons eigen wezen.

Daarom zeg ik ook: word je eens eerst bewust van de vaak in wezen zo lege gebaren, waarachter zovele mensen hun werkelijkheid voor ons trachten te verbergen - mensen, die met al hun goedertierenheid uiteindelijk er toch op uit zijn de mensen in een waanwereld te brengen.

Laat ons eerst eens nagaan, hoeveel aanstellerij er zit bij anderen, zowel als bij onszelf.

Laat ons dan die aanstellerij bij onszelf eerst eens wegvagen en ons afvragen welk gebaar, welke houding, welk woord geeft mij de geladenheid, waardoor ik meer kan zijn, meer kan doen, meer kan omvatten - zelfs al kan ik dit niet geheel redelijk verklaren, omschrijven, weergeven. Dat lijkt mij namelijk het meest belangrijke.

De mensen, die willen weten hoe alles zou moeten gebeuren, blijken maar al te vaak juist de mensen te zijn die er nooit toe komen, zelf iets te laten gebeuren.

Ik geloof dat het gebeuren van het leven ook buiten ons staat, maar de bewustwording van ons leven, het gebruik van onze mogelijkheden en krachten kunnen wij alleen zelf waarmaken. Daarbij kan interesse voor de mogelijk voor ons belangrijke woorden en gebaren vaak een belangrijke en goede bijdrage vormen.

Dat is het dan. Onmiddellijke commentaren zijn welkom.

Vraag: Op elke gulden staat ook een mantram: God zij met ons.

Antwoord: Is dat nu wel of niet een mantram? Mogelijk is deze spreuk voor sommigen inderdaad wel eens een soort mantram geweest. Maar dan meen ik dat zij in deze dagen de meest fatale werking toch elders heeft gehad. "Gott mit uns, es lebe der Kaiser!" En dan niet verder zelf denken, maar opgaan in de Deutsche Volksart. De vraag is maar, wat dit randschrift u zegt.

Weet u waarom een legende op de rand van munten voorkomt? Niet, omdat men hierdoor hoopt zegen of zoiets te verkrijgen, maar omdat de munten vroeger van zachter metaal waren en er mensen waren die de gewoonte hadden alle munten af te randen of te snoeien, zodat de munten in omloop sterk in waarde afnamen. Overigens: randen is een uitdrukking die in deze contreien wel werd gebruikt. Snoeien werd meer in oostelijke provincies en Zeeland gebruikt. U ziet het: historisch ben ik nog wel tamelijk bij. Niet geheel natuurlijk, want wie kan in deze dagen, volgens de mensen van deze tijd, nog historisch bij blijven. Als je dat probeert, word je er hysterisch van in plaats van historisch.

Ik wil maar zeggen: wij kunnen ons natuurlijk met dergelijke dingen ook wel eens bezighouden en het is misschien aardig om te kunnen zeggen: dit zou ook een mantram kunnen zijn. Maar "God zij met ons" kan alleen een mantram zijn wanneer die woorden voor mij, indien ik ze spreek, als het ware opeens een sluis kunnen openen, waardoor ik meer kan zijn of omvatten.

Voor de meeste mensen is een dergelijke spreuk hoogstens goed voor een verdere toename van hun verwaandheid. Wanneer zij namelijk zeggen: 'God is met ons', bedoelen zij vaak in feite: dus niet met de anderen, met die waardeloze rest mogen wij dus wel alles doen.

Vraag: Is het vouwen van handen bij het gebed een moedra?

Antwoord: Meestal is het een gewoontehouding: verstrengelde vingers. Maar wanneer je in kerken bijvoorbeeld dominee of pastoor dit ziet doen (demonstreert een handhouding) is dit wel een moedra, of zou het dit tenminste kunnen en moeten zijn. Helaas is het in de meeste gevallen iets wat meer met dit gebaar strookt (handhoudingdemonstratie). Weet u wat deze handhouding meestal betekent? 'Kom maar op, ik ben je toch te slim af!'

Vraag: En gevouwen handen, waarbij alleen de middelste vingers elkaar kruisen?

Antwoord: Dit kan de eeuwige brug aanduiden. Het gebaar symboliseert de eenwording of verbondenheid van twee werelden of twee delen van het Ik. Zoals men met dit gebaar (demonstreert gebaar) de maan symboliseert, of de afwerende werking van Isis. Tegenwoordig gebruikt men dit gebaar nog steeds tegen het 'boze oog'. Dergelijke gebaren zou je als moedra's kunnen beschouwen, maar dan grijp je wel wat hoog, daar dit geen sleutelwaarden zijn die in de mens zelf zonder meer een begrip tot stand brengen, en eerst wanneer ook dit het geval is, meen ik dat wij terecht kunnen spreken over een moedra of mantram.

Vraag: In Leiden staat een boeddha, aangeduid als Shakyamuni, die deze brugmoedra opwijst. Deze handhouding vind ik persoonlijk wat wonderlijk omdat een dergelijke sleutel of houding voor een boeddha toch niet noodzakelijk is.

Antwoord: Neen, maar wij komen op gevaarlijk terrein. De boeddha uitbeeldingen zijn eigenlijk, u weet, dat er vele verschillen bestaan, zoiets als heiligenbeelden, waarbij gebaar en houding, zittend, liggend, staand, handhouding enz. plus het handgebaar en eventueel de wijze waarvan de hoofdbekleding - veelal een variant van de slakkenbekleding - aangeven welke eigenschappen men aan het beeld wil toekennen. Juister gezegd: dat wat de vereerder door eerbetoon aan het beeld voor zich en anderen hoopt te verkrijgen. Bij de latere vormen van boeddhisme is dit van wezenlijk belang, zodat u dit bij het beoordelen van beelden zeker niet over het hoofd mag zien.

Vraag: Als de moedra van het rad wordt weergegeven, denken zij aan het rad des levens?

Antwoord: Zij kunnen aan het rad des levens doen denken, maar zij kunnen evengoed doen denken aan een soort rad van avontuur, waarbij de verering de mogelijkheid geeft aan de hellewerelden te ontsnappen en de krachten van deze hellen ook in dit bestaan af te kunnen wijzen. De vereerders zoeken in wezen vaak kwade krachten af te weren.

Vraag: Wat denkt u in dit verband van de verbranding van Jan Palach?

Antwoord: Ik meen dat wij dit niet kunnen vatten onder het begrip van de moedra en wel om de volgende reden: Dit is een symbool, een offer en daarnaast voor de mens symbolisch van grote betekenis: het offeren door vuur. Reeds in de oudheid is offeren door vuur bestemmend geweest voor het leggen van banden tussen de bestemde en de onbestemde krachten. Dat Palach dit doet, is de uiting van zijn eigen - mogelijk verhoogde - toestand, maar gelijktijdig is het een uiting van zijn onbegrip voor de werkelijkheid. Wat hij doet is een zichzelf ten offer brengen aan onbekende goden, terwijl hij niet in god gelooft, bij wijze van spreken. Het komt neer op een je wreken op anderen door jezelf te schaden en dit heeft alleen zin wanneer men gelooft, dat dit ook voor eigen doel en wezen zin heeft. Dit alleen te willen zien als symbool van een vrijheidswil bij een volk lijkt mij dan ook overdreven, om niet te zeggen krankzinnig. Ik heb hierover een eigen mening, die ik u hier misschien mag geven? Ik vind het zo dwaas dat mensen zichzelf verbranden om anderen er toe te brengen iets te doen, in plaats van zelf iets te doen.

Reactie: Kortgeleden was ik in Tsjecho-Slowakije en heb bemerkt, dat dit het gehele volk heeft geëlektrificeerd en beïnvloed.

Antwoord: Omdat in deze ene persoon de onlustgevoelens, de gevoelens van onvermogen tot ontlading kwamen. Hier werd het geheel van de machteloosheidsgevoelens van een geheel volk geprojecteerd in die figuur.

De mensen zelf zijn wel beïnvloed, maar komen door deze ontlading tot een andere, rustiger houding dan anders verwacht zou kunnen worden op gelijke korte termijn. Voor de medestanders betekent - vreemd genoeg, want de meesten van hen geloven niet of nauwelijks in een leven na de dood - de herinnering aan een figuur, waaruit zij kracht putten. U kunt nu zeggen, dat de voorstelling - zeg mandala - en het gebaar - zeg lijnmoedra - iets zijn, waardoor men zekere verhoogde waarde in zich kan erkennen en daaruit ook putten kan. Dit is mogelijk zelfs geheel waar, maar voor de jongen zelf heeft dit geen betekenis, omdat hij in de eerste plaats niet goed begrepen heeft wat hij deed - die erkenning kwam te laat - terwijl hij daarnaast niet kon overzien wat de reactie zou zijn.

Wij kunnen nimmer zeggen, dat hij deze daad willens en bewust stelde om daardoor de emoties en de gevoelens van nationale gebondenheid tot stand te brengen. De achtergrond van zijn daad was deze: Er was een verbond van een aantal studenten, die als verwijt tegen wat zij zagen als de laksheid en daadloosheid van anderen, besloten zichzelf te verbranden, of op andere spectaculaire wijze te doden, om deze anderen hun verachting duidelijk te maken. Als u zich dit te binnen kunt brengen, kunt u zelf constateren, dat de werkelijke achtergronden wel sterk verschillen van de legende.... Maar wij zijn nu wel een aardig eindje afgedwaald...

Vraag: Wanneer iemand heeft ontdekt, dat hij de juiste moedra heeft gevonden om een zekere toestand te bereiken waardoor hij iets kan volbrengen, is het dan nodig dat hij in elk volgend gelijk geval die moedra weer gebruikt?

Antwoord: Het is wel verstandig om dit te doen.

Vraag: Maar kan het zijn, dat deze eerste keer dan de sleutel vormt voor alle verdere gevallen?

Antwoord: Het is inderdaad mogelijk dat alle verdere gelijksoortige gevallen met een schetsmatige aanduiding van de moedra, of zelfs een aanduiding in gedachten, benaderd kunnen worden en de gewenste toestand ook zo bereikt wordt. Dat wil nog niet zeggen dat het verstandig is te zeggen: ik heb het nu eenmaal gedaan, dus nu gaat het verder ook zo wel... De kans is groot dat wij al snel met een verwatering van de oorspronkelijke beleving te maken krijgen, die op de duur door illusies wordt vervangen. Het eigen fantasieleven en het eigen onderbewustzijn gaat bij een zich slechts beroepen op vroegere ervaringen namelijk steeds een grotere rol spelen. Omdat de spanningen dan alleen in het eigen innerlijk worden gewekt en vaak niet meer voortkomen uit de totaliteit, krijgen wij als vanzelf ook wat andere resultaten.

Vraag: Indien ik hierop aan mag sluiten: is dan het geheime teken of zegel dat bij geheime genootschappen wordt gebruikt, iets wat ook magische krachten op wil wekken? Het richten van de aandacht van gezelschappen van veel mensen op een teken? Zou het daarom geheim worden gehouden?

Antwoord: Dat zal een enkele maal wel geheim worden gehouden, maar in de meeste gevallen is het een kwestie van een teken dat mooi is en dat geheim wordt gehouden omdat je dan zoiets hebt wat een ander niet heeft. Het klinkt misschien onaardig wanneer ik het zo zeg Dergelijke tekens hadden vaak wel eens een magische achtergrond, maar die is in de meeste gevallen teloorgegaan. Vele rituelen die nu nog bestaan, hadden eens wel degelijk een grote en werkelijke betekenis. Wij komen daarin moedra en mantram tegen, evenals mandala's. Maar zij worden niet meer werkelijk beleefd en wanneer zij niet werkelijk beleefd worden, zijn zij zinloos geworden.

Ik meen dat wij er hiermee wel ongeveer zijn.

Nu hoop ik dat u zo dadelijk niet al experimenterende op weg gaat met de vraag in uw achterhoofd: Is dit misschien voor mij de juiste moedra? Anderen zouden zich afvragen, waarom u al die onzichtbare vliegen loopt weg te jagen of zo. Doe het rustig aan. Als je eenmaal ontdekt, dat een bepaald gebaar of een bepaald woord voor jou een betekenis heeft, waardoor je even verder komt dan normaal, gebruik het dan.

Van alles wat u hier kunt leren, is alleen datgene wat je ook praktisch kunt gebruiken van werkelijke betekenis voor een verdere zelfstandige ontwikkeling. De rest geeft je alleen maar een theoretische achtergrond, waartegen het je misschien gemakkelijker zal vallen je eigen reeds bestaande ontwikkeling te etaleren.

Daarmee heb ik het mijne wel gezegd.

Goedenavond allemaal.

ESOTERIE

Goedenavond, vrienden.

Ook op deze laatste bijeenkomst in het verenigingsjaar willen wij ons nog een kort ogenblik bezighouden met de esoterie. Ik zou u daartoe enkele gedachten voor willen leggen in de hoop dat u hieraan voor uzelf conclusies zult willen verbinden.

Alle dingen die bestaan en die ik ken, zijn slechts het complement van een onbekende werkelijkheid. Er is altijd veel meer, wat ik niet ken, dan wat ik ken.

Ik kan mijn persoonlijk besef, ervaren, erkennen, niet zover uitbreiden dat ik daarmee het onbekende kan ontsluiten.

Daarom is in het leven het ontsluiten van het onbekende niet zo belangrijk als de voortdurende poging om de invloed van het onbekende voortdurend aan te voelen, zoals deze in het mij bekende werkzaam is.

Leven is: Het onbekende ondergaan in de termen van het bekende. Bewust worden wil zeggen: de inwerking van het onbekende zien als een afzonderlijke mogelijkheid of kracht in het bekende.

Ontplooiing van het Ik betekent slechts het vergroten van het persoonlijk kennen, opdat het onbekende in zijn functies meer gedifferentieerd kan worden ervaren en hierdoor eventueel het persoonlijk 'kunnen' zal worden verhoogd.

Met deze enkele zinnen heb ik getracht de kern van de esoterie deels - en mogelijk ook iets van de kernwaarden van het occulte - weer te geven.

U leeft, u bestaat. In uw leven is het onbekende. Dit onbekende omschrijven is voor u onmogelijk, maar wel kunt u de onbekende krachten als zodanig ervaren. Dan zult u in staat zijn in de u bekende wereld tenminste iets van de onbekende werkingen ook te omschrijven en hun mogelijkheden voor u te beseffen.

U bent totaliteit. Als mens of als geest ben je deel van een lijn die reikt van het begin van de tijd tot het einde der tijd. Daar ontmoeten deze beide punten elkaar.

Je bent eeuwig. Al hetgeen wij tijdelijk noemen, is een van de verschijningsvormen van het geheel, ergens op deze lijn die de eeuwigheid weergeeft.

Dan moeten wij vanuit ons besef dat wij alle dingen van deze tijd kunnen zijn, van deze eeuwigheid, die alle tijd omvat, het heden erkennen als een mogelijkheid om te leren waarderen wat wij zijn en kunnen.

Het gaat erom te beseffen, wat wij in die eeuwigheid nu zijn, niet om te beseffen wat er is.

De wereld buiten het Ik is in werkelijkheid moeilijk te omschrijven. Alles wordt door ons persoonlijk geïnterpreteerd en beleefd.

Het is Maya, het is begoocheling, het rookgordijn van associaties en gedachten die als een rookgordijn liggen tussen ons en de feiten, waardoor wij de werkelijkheid niet kunnen erkennen.

Ook de mogelijkheden en waarden van het eigen ik kunnen wij voor onszelf vaak deels versluieren. Wij kunnen voor een deel de werkelijke betekenis en waarden daarvan wegvagen, wanneer wij onszelf willen aanvaarden, zoals wij werkelijk zijn.

Toch ligt hier het enige punt in het gekende bestaan, waarin wij niet gedwongen worden tot een subjectieve interpretatie en beredenering, die andere waarden dan het ik meet met de maatstaven van dit ik.

Ik ben, zoals u bent. Wij ervaren het feit dat wij bestaan als iets natuurlijks. Wij kunnen ons niet voorstellen dat aan dit bestaan op de een of andere wijze een werkelijk einde zal komen.

Laat ons onszelf dan niet bezighouden met de essentie van dit zijn, maar met de verschijningsvorm van dit zijn in onszelf.

Ik ben. Wat ben ik? Niet: hoe ben ik? Wat is mijn betekenis volgens mijn eigen besef? Waar ben ik in staat zelf bewust eigen leven te regeren en eigen daden te bepalen en waar word ik gedreven door voor mij niet beheersbare omstandigheden?

Waar ken ik waarheden, ook al ontken ik ze uiterlijk? Waar sta ik voor grote raadselen, al doe ik naar buiten toe wel misschien alsof zij niet zouden bestaan? Op deze wijze kun je voor jezelf uit gaan maken, wat je eigenlijk bent.

Nu is het natuurlijk heel mooi om vervolgens hierbij over God te gaan spreken, over de God die wij in onszelf ontmoeten. Wij weten niet werkelijk wat God is. Wij weten ternauwernood goed wat wijzelf zijn en dan zelfs nog kunnen wij alleen maar bepalen wat de huidige verschijningsvorm van het Ik is, dat kleine deeltje heden dat misschien een enkele punt is in een oneindig aantal van mogelijke punten op de lijn die gaat van het begin van het Zijn tot het einde, dat in zich weer begin wordt.

Ons werkelijk bestaan is een kringloop die in zichzelf besloten is, een abraxus, die zichzelf in de staart bijt en mogelijk zichzelf verslindt. Wanneer wij zo het heden gaan begrijpen, kom je al snel tot de conclusie dat uiterlijkheden niet zo belangrijk zijn.

Wat er in de wereld gebeurt, wat ik in die wereld ben, wat ik daarin naar buiten toe schijn te zijn is niet van werkelijke, laat staan van alomvattende, betekenis. Ik kan niet met een enkele daad het lot van de wereld veranderen. Ik kan ook niet mijn leven zodanig beheersen dat ik zelf kan bepalen wat ik in dit leven ben en voor anderen zal kunnen betekenen. Ik weet immers, zelfs wanneer ik eerlijk streef, niet altijd werkelijk wat ik voor de wereld of anderen beteken. Maar ik kan tenminste beseffen hoe ik voor mijzelf besta en wat ik voor en in mijzelf heb.

Wanneer ik doordring in de kern van dat Ik, kom ik tot een besef van het werkelijke leven en voel ik iets aan van het tijdloze leven dat alles omvat, wat ik ooit geweest ben, of ooit zal kunnen zijn.

Daar, in deze ontmoeting met mijn werkelijkheid sta ik dan voor de onbegrijpelijke, onvatbare waarden van de eeuwigheid. Ik noem dit dan meestal God, of de ontmoeting met een Hogere Kracht. De eeuwigheid heeft geen stem, maar ik verleen haar een stem. Wat ik in die eeuwigheid ervaar, druk ik uit in de termen van mijn tijd.

Wat ik in die eeuwigheid erken en toch niet kan overdragen aan mijn directe bewustzijn, dat draag ik vaag over in de vorm van bevelen, of misschien zelfs in droombeelden en visioenen. Ik kan de werkelijkheid die ik ben als mens of geest in een beperkte wereld, gebonden aan een besef van tijd en heden, niet erkennen.

Ik kan er niet mee werken, maar weet ik dat dit alles en deze kracht in mij schuilgaat, dan is het toch niet zo belangrijk dat ik weet hoe haar te noemen en te verklaren? Dan is het belangrijk dat ik de kracht in mij beleef en waar maak. Dan gaat het niet om datgene wat ik volgens eigen beste kunnen en weten ben.

De gevolgen van mijn daden kunnen voor de mensheid misschien belangrijk zijn. Maar ik kan deze waarde zelf niet bepalen. Wanneer ik handel weet ik niet, wat dit voor anderen of voor de wereld betekent. De daad van heden kan de ondergang van een volk van morgen zijn misschien, of de redding van een gehele wereld. Ik weet het niet. Ik weet slechts hoe ik zelf tegenover de wereld sta.

Een hoofdwaarde van alle esoterie lijkt mij in de eerste plaats te liggen in een bewuste positiviteit tegenover eigen zijn. U leeft. In dat leven zijn veel dingen die u eigenlijk liever zou vergeten, of dingen die u - volgens eigen maatstaf - onjuist en verwerpelijk acht. Maar hoeveel dingen zijn er niet in dit leven die ook voor u wel degelijk waarde en betekenis hebben? Hoeveel dingen van waarde zijn er niet in uw leven geweest en hoeveel zullen er nog zijn?

Deze betekenis van het leven te vatten, deze waarde van het bestaan zo voortdurend mogelijk in jezelf te beleven en zo naar buiten toe altijd weer positief in de wereld te staan, is voor mij de essentie van een esoterisch bestaan.

Hier zal de kernwaarde van het Ik voortdurend spreken naar buiten toe en hier zal de gehele wereld die van buitenaf op mij toekomt, door mij erkend worden voor dat wat zij wezenlijk voor mij betekent.

Dan is er geen behoefte meer aan rationalisatie, een verklaring van de Maya, een onthulling van de voortdurende begoocheling die in wezen voor ons van geen enkel belang is, omdat zij alleen kan bestaan daar waar wijzelf en de essentie van ons bestaan geen werkelijke rol spelen en geen werkelijke waarde meer hebben.

Hoe kan de wereld buiten mij werkelijk belangrijk zijn, zolang in mijn bewustzijn en krachten uit het gehele Ik antwoord geven op dat wat ik nu in deze beperkte vorm en zin tracht te zijn? Deze dingen zijn, bij elkaar genomen, misschien geen esoterie in de algemeen gebruikelijke zin van het woord. De meeste mensen menen dat je esoterie moet zien als iets wat diep doordraaft op de eigen eigenschappen, dat doorgaat op de psychologische achtergronden, de ontledingen en erkenningen in de hoop zo te komen tot het kennen en bereiken van het in deze vorm en in dit besef toch altijd weer onbereikbare.

Mogelijk meent u dat dit het streven doelloos maakt. Maar ikzelf ben dit schijnbaar onbereikbare. Wat ik - psychologisch gezien - wel of niet ben, is van weinig of geen belang. Het is van voorbijgaande aard, zover het het heden betreft. Het is een essentieel deel van de totaliteit die ik in de eeuwigheid ben, maar kan door mij nimmer in werkelijke zin en waarde worden erkend. Die dingen ken ik eenvoudig niet. Dit alles telt niet bij hetgeen ik in werkelijkheid ben. Deze werkelijkheid nu is het enige wat voor mij bewust misschien nog kenbaar is, zij het deel na deel.

Dit zou je magisch kunnen omschrijven: wat ik ben, weet ik, wat ik uitzend in de wereld keert tot mij terug. Maar dat wat in de wereld geschiedt door hetgeen ik in de wereld zend, is niet gelijk aan hetgeen ik uitgezonden heb. Indien ik oorzaak ben voor gevolgen in de wereld, zo betekent dit dat de kracht van de oorzaak tot mij terug zal keren, niet dat de gevolgen zelf tot mij zullen keren.

Ik kan krachten vormen, entiteiten oproepen, geesten en demonen bezweren misschien; anderzijds kan ik doordringen in andere werelden en sferen om vandaaruit mijn kracht neer te stralen als een soort geestelijke zon naar de wereld, waarin ik mijn tijdelijk bestaan besef. Altijd weer gaat het erom, wat ik zelf uitstraal. Dat, wat ik werkelijk ben, keert werkelijk tot mij terug. Oorzaak en gevolg zijn voor mij niet gerelieerd met de verdere gevolgen, of oorzakelijkheden buiten mij in de wereld.

Er is alleen een directe relatie met dat wat in mijzelf als erkende of aangevoelde werkelijkheid bestaat. Zo kom je als vanzelf tot het besef van eeuwigheden en eeuwigheidswaarden.

Wanneer er een kracht is, waarmee ik verwant ben, ergens in de tijd, en deze verwantschap is een door mij aangevoelde of besepte waarde, zodat zij voor mij werkelijk bestaat, dan kan er in de eeuwigheid nooit iets zijn wat die band zal verbreken, want die band is eeuwig als ikzelf. Wanneer er 100.000 banden bestaan voor mij, sociaal en anderszins die ik niet als werkelijk positieve waarden in mijzelf erken en beleefd heb, zullen zij niet tot mij behoren. Zij zijn geen deel van mijn tijdloze werkelijkheid en mijn werkelijk wezen en zullen nimmer deel uit kunnen maken van mijn eeuwigheid.

Te erkennen dat ik zelf eeuwigheid ben, wordt misschien nog belangrijker wanneer ik tracht krachten uit de eeuwigheid te wekken. Want ik kan alleen datgene, ook magisch en occult, gebruiken en richten, wat reeds tot mijn werkelijk wezen en bestaan behoort. Ik kan geen banden aanknopen met een demon die ik nog nooit ontmoet heb. Ik kan slechts een beroep doen op de harmonieën met een bepaalde kracht, wanneer die harmonie reeds in mij bestaat. Ik kan slechts waarmaken wat ik ben en anders niets. Dit begrijpen is - naar ik meen - wel een eerste vereiste voor een werkelijke bewustwording omtrent eigen wezen.

U leeft, dadelijk bent u dood. Dan bent u dood voor de wereld, maar voor uzelf leeft u. Bent u dan dood, of leeft u? Wanneer u spreekt in de termen van de tijdelijke nu gekende wereld, bent u dood. Ikzelf ben dood in de termen van uw wereld en zelf reeds een langere tijd. Maar ik lééf. Ik ben mij van mijzelf bewust. Ik ken vele werelden en sferen. Ik kan uitgaan naar uw wereld en spreken op velerlei wijzen.

Ik ben, ik besta. Wat is nu de werkelijkheid? Ik geloof dat de enige werkelijkheid die er voor mij op aan komt is, dat ik leef en dat de relatie die ik met een bepaalde wereld of sfeer heb, niet voor mijn bestaan, maar hoogstens voor mijn beleven en besef bepalend is. Wanneer ik in uw wereld ben, spreek ik met u en probeer u iets te doen beseffen, u iets aan te doen voelen, te laten beleven, dan ben ik op dat ogenblik alleen in staat dit te volbrengen wanneer wij ergens iets gemeen hebben: wanneer u reeds deel bent van mijn eeuwigheid en ik van de uwe, want anders kan dit niet.

Wanneer ik in een wereld of sfeer kom en deze kan erkennen, dan moet zij reeds ergens deel zijn van mijn werkelijke en tijdloze Ik, van mijn eeuwigheid. Begrijpen en aanvaarden wat ik ben en daarin uiten wat ik als juist voel, als positief en goed, betekent voor mij gelijktijdig de aanvaarding van het goede, van het totale bestaan van de eeuwigheid. Wie de wereld verwerpt en de dingen van de wereld afwijst, de mogelijkheden en zorgen van de wereld voortdurend van zich af tracht te schuiven, ontkent de wereld, maar daarmee ook een deel van zichzelf. Hij ontkent daardoor de verwantschap, waardoor hij een bepaalde situatie, een bepaald beleven moet doormaken.

Een mens die een boek leest en daaruit wijsheid puurt - dus niet alleen woorden en begrippen die hij wat zinloos tracht te herhalen - is verwant met de gedachte, niet alleen met het boek of met de schrijver. Deze verwantschap, deze eeuwige verbondenheid is een bron van onmetelijke krachten en mogelijkheden. U bent deel van alle werelden en alle sferen als eeuwig wezen. U leeft daarin. Dan moet de kracht van leven in al deze werelden en sferen ook nu in u bestaan.

U bent verbonden met weet ik hoeveel krachten, persoonlijkheden enz. door alle eeuwen heen. Dan zullen al deze verbindingen, alle contacten daarmee ook op dit ogenblik in u bestaan en tot uiting kunnen komen.

Waarom zou u een grens willen trekken? Grenzen trekken is menselijk. Wie leeft, werkelijk leeft, kent geen grenzen. Hij kent slechts de beperkingen die in hemzelf ontstaan door de wijze waarop hij zijn bestaan ervaart en wil aanvaarden.

Misschien is dit alles wat diepzinnig op een zomeravond als deze. Maar aan de andere kant: vandaag is het warm, morgen is het misschien alweer koud en winters, overmorgen kan het regenen en de dag daarop zou het kunnen onweren, sneeuwen of hagelen. O, dit is geen weervoorspelling, maar alleen een voorbeeld. Houd u mij dit ten goede. Wanneer u naar buiten gaat, of het nu warm is, regent of droog is, wordt u daardoor toch geen ander? U bent zichzelf. Of u nu een bontjas aan hebt, een regenjas, of geheel geen jas, u wordt daardoor toch niet anders? U bent uzelf en u leeft!

Vertaal dit nu eens in de termen van uw geestelijk bestaan, maar ook in de termen van uw stoffelijke problemen. Dan hoeven wij niet met reïncarnaties, oorzaak- en gevolgredeneringen te vechten om duidelijk te maken, waarom in het ene leven dit wel en in het andere dat niet gebeurt. Dan hoeven wij ons niet meer bezig te houden met rationalisaties als wat God nu wel of niet van ons wil.

Dan kunnen wij erkennen, dat God leeft in ons, omdat wij leven. Dan kunnen wij erkennen dat de totale mogelijkheid van ons bestaan en mogelijkheid, zoals wij die nu positief kunnen ervaren en erkennen, deel zijn van God, van het leven en van onszelf.

Dan kunnen wij er eindelijk toe komen om te leven, te leven i.p.v. te denken over het: hoe te leven? O, denk niet dat je zonder banden leeft. Elk wezen schept zich banden en bindingen, waargemaakte mogelijkheden die deel van de eeuwigheid zijn geworden voor je, omdat zij deel zijn geworden van je wezen. Zij zijn geen beperkingen die ons worden opgelegd, doch eerder nieuwe eigenschappen en mogelijkheden die een mens verrijken. De erkenning van dit alles is geen begin van ondergang, maar de banden betekenen juist dan voor ons de voortdurende herhaling van het werkelijk waardevolle zonder dat het ons beperkt.

Er is geen ogenblik waarin de tijd voor het ware Ik bepalend is. Het ware Ik is eeuwig. Laat ons proberen die eeuwigheid te aanvaarden en te beseffen, hoe onbelangrijk de dingen zijn die wij heden noemen, want pas uit de onbelangrijkheid van het heden kunnen wij de betekenis van het bestaan, het leven, werkelijk leren kennen.

Eerst wanneer je je leven, wanneer je je bestaan persoonlijk hebt leren kennen als een belangrijke maar persoonlijke waarde zonder meer, zul je misschien iets beseffen dat dichterbij ligt bij God en de werkelijkheid van een goddelijk bestaan, dan de waanvoorstellingen en de persoonlijkheidsprojecties die men daarmee meestal verbindt.

Esoterie is het innerlijke pad. Maar je zou ook kunnen zeggen: de erkenning van de innerlijke werkelijkheid die bepalend is voor alle uiterlijkheden en uiterlijke mogelijkheden.

Daarmee, vrienden, heb ik mijn kleine bijdrage beëindigd. Natuurlijk moeten wij nog een slotwoord gaan spreken, maar voordien zou ik nog graag enkele korte opmerkingen maken.

In de eerste plaats voorzien wij in de komende periode een betere en grotere mogelijkheid om vanuit de geest contact op te nemen met uw wereld. Het nut daarvan kunnen wij natuurlijk niet geheel overzien of bepalen. Toch hopen wij ook voor dit werk in het komende jaar hiervan gebruik te maken. Wij zijn ervan overtuigd dat wij zeker in het komende verenigingsjaar ook grotere krachten tot uiting zullen kunnen brengen. Of u die krachten ook goed zult kunnen aanvaarden en gebruiken, weten wij natuurlijk niet.

Wij voelen dat een nieuwe cyclus is aangebroken. Wij voelen dat er nieuwe krachten en mogelijkheden op deze wereld ontstaan. Wij voelen ons deel, niet van dat wat was, maar van dat wat is en zal zijn. Wij willen in de tijd trachten iets van de eeuwigheid in onszelf waar te maken. Wij hopen dat ook u erin zult slagen dit te doen.

Een jaar met veel verwarringen ligt achter ons, een jaar met vele spanningen ligt voor ons. Maar de mogelijkheden om gezamenlijk – mens en geest – iets te bereiken, schijnen groter te worden.

Moge het ons gegeven zijn dit ook waar te maken. Wanneer u nu zo goed wilt zijn mij enkele woorden te geven, zal ik trachten daarop de laatste improvisatie te baseren.

Reactie: Aanvaarding! Vakantie! Verbond! Fakkel!

Antwoord: Ik zou dan zeggen, dat wie de aanvaarding van het leven als de fakkel en het verbond met de eeuwigheid in zichzelf bereikt, een vakantie krijgt van de zorgen des levens.

Een licht dwaalt door de nacht,
een fakkel gaat langs ongebaande wegen,
een kracht klinkt zingend door de nacht,
een klacht gelijk, soms toch weer zegen.

Aankondiging van onvermijdelijkheid
en angstig in het duister nog geborgen,
aanvaard ik deze tijd
en lijd misschien,
opdat uit lijden,
eindelijk de vreugde weer zal komen
en uit de bange dromen van de nacht
de dag herboren wordt.

Laat Hem de fakkel dragen,
het lichtende fanaal,
de vurige taal,
die spreekt reeds van de dag.

Zo het ik in mij vermag
die dag in zich te wachten,
laat dan de zee van klachten vergaan
in een verbond met het werkelijk bestaan.

Zo wil ik mijzelf bevrijden
van angst voor het gebeuren
en angst voor vele machten.

Ik wil een vrijheid van bestaan.
Ik wil een lied van louter vreugde.
Ik wil een klank van eeuwigheid.

Ik spreek niet meer van zonden,
deugden, straf of loon in onvergankelijkheid.
Ik spreek van een werkelijkheid,
het ware lot:

De Eenverbondenheid,
die mij verenigt met mijn god
en vrij maakt voor alle tijd;
vakantie van de mensenzorg,
vakantie van de geesteklacht,
vakantie van een vrees,
dat nog niet alles is volbracht.

Kortom: de vrijheid
om in god, in licht
nu vreugdig voort te leven.
Zo mag de fakkel in de nacht
een lijn van hoop mij wezen,

tot ik erken de lichte macht
van dag, waarin mij al,
ook het schijnbaar onmogelijke,
onbereikbare,
als gave wordt gegeven.

U ziet het: vakantie voor een mens is een ogenblik van het vergeten van de dagelijkse werkelijkheid en banden. Vakantie voor de geest is het vergeten van de dagelijkse gebondenheid in het besef van de werkelijke en eeuwige vrijheid.

Wanneer ik u nog een korte raad mag geven aan het einde van deze bijeenkomst: Bedenk wel, wat je werkelijk van harte doet, gaat nooit verloren, of het nu goed of kwaad heet. Bouw voor jezelf een wereld, waarin je lachen kunt, opdat je in staat bent de eeuwigheid die je bent, vreugde te aanvaarden en te ondergaan.

Goedenavond, vrienden.

ENKELE FRAGMENTEN UIT LEZINGEN VAN DE AFGELOPEN JAREN

De eerstvolgende vrijdagavondbijeenkomst wordt gehouden op 5 september a.s. Dit betekent, dat u, lezer(es), tot 12 september geen Stem van gene Zijde zult ontvangen. Daarom bevat dit nummer enkele bladzijden meer dan gebruikelijk is.

De stof van de laatste bijeenkomst werd volledig opgenomen. Om geen blanco bladzijden te laten volgen hier enkele fragmenten uit lezingen van de afgelopen jaren die - veelal door plaatsgebrek - niet konden worden opgenomen.

Dogma's zijn als een strop, waaraan je jezelf ophangt, zo jezelf en - indien je kunt - ook anderen de mogelijkheid tot het scheppen van je adem benemend. De moeilijkheid is dat iemand die eenmaal zijn gehele leven heeft gebouwd op enkele van dergelijke stellingen, niet geneigd zal zijn later te erkennen dat een deel van zijn offers en daden onnodig nutteloos of zelfs verkeerd zijn geweest. Het gevolg is dat wij zelfs in de sferen nog vaak mensen aantreffen die bepaalde dogma's verdedigen en aanhangen. Zelfs in de hoogste sferen blijken deze stellingen nog invloed uit te oefenen op formulering en gedrag van sommige entiteiten. Daarom is het beter je niet aan enigerlei onbewezen stelling zodanig te wijden, dat je vreest je leven zinloos te maken, wanneer zou blijken dat zij niet geheel juist is.

Esoterisch inzicht betekent in de eerste plaats het vermogen jezelf te aanvaarden, zoals je bent. Om verder te komen, zal men uit moeten gaan van de feiten. Wie zijn streven alleen op wenselijkheden baseert, zal niet slechts weinig bereiken, maar zal het zich vaak zelfs onmogelijk maken van reeds bereikt besef op de juiste wijze gebruik te maken.

Normaal is slechts, wat aan de algemeen geldende normen beantwoordt. Daarom waren velen der grote mannen op aarde in de ogen van hun omgeving abnormaal. Om in de wereld met anderen samen te kunnen leven, zal men zich aan de algemeen geldende normen dienen aan te passen. Dit betekent niet, dat men nu ook zijn denken, geloven en streven zonder meer moet aanpassen aan het algemeen gemiddelde. Slechts wie in de eerste plaats zichzelf tracht te zijn en pas in de tweede plaats zoveel mogelijk rekening houdt met de geldende normen, zal in het leven een maximum aan bewustzijn kunnen verwerven.

Elk mens is egocentrisch, daar hij slechts vanuit zichzelf de wereld kan beschouwen en beleven. Maar wanneer je daarvoor niet alleen uitkomt, maar bovendien weigert rekening te houden met anderen, met hun eigen instelling en denken, ben je een egoïst.

In deze zin is zelfs de bekeringsdrang van zendelingen een vorm van egoïsme, daar zij hierbij geheel de rechten, mogelijkheden en de mondigheid van anderen over het hoofd plegen te zien. Dit betekent niet dat ik geen respect heb voor hun offers en werken, maar wel dat ik nadrukkelijk de eenzijdigheid daarvan meen vast te moeten stellen.

De geestelijke waarde van de mens wordt niet zozeer bepaald door de kennis die hij bevatten kan, dan wel door het begrip dat hij heeft voor hetgeen hij beseft.

HET SCHONE WOORD

Juliana, een mens, een vrouw,
een façade, waarachter de buitenwereld niet ziet
en toch een wezen, dat niet slechts zichzelf leeft,
maar gevende zichzelf,
geeft aan anderen meer,
dan zij zelf beseffen,
zo prijs ik niet de koningin
en wil geen bloemenhulde aan haar voeten leggen,
doch zeggen:
Gij zijt waarlijk groot,
juist door uw eenvoud
door de min, die gij allen geeft,
die zijn uw volk,
die zijn uw onbekende zee van mensen,
waarvoor gij toch uiteindelijk leeft.

N.B.: De eerst volgende vrijdagavondbijeenkomst vindt plaats op 5 september a.s.